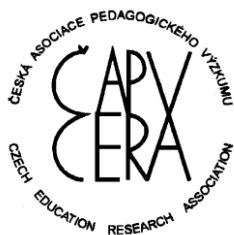

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 3/2015

Ve třetím čísle Bulletinu přinášíme informace o příští konferenci ČAPV a pozvánky na další konference. Za pozornost stojí anotace mnoha nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů. Připomínáme také výzvu pro autory časopisů Pedagogická orientace a Studia paedagogica.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 16.–18. 9. 2015 v Plzni.

Bližší informace jsou zveřejněny na adrese: <http://capv-2015.webnode.cz/>

Konference ČAPV v září 2015 v Plzni, hlavní referáty, jednotlivé sekce a posterové sekce, bude probíhat v prostorách Západočeské univerzity a to v budově Fakulty elektrotechnické ZČU v Plzni, Univerzitní 8.

K dnešnímu dni je na konferenci přihlášeno 157 účastníků. Z tohoto celkového počtu je 128 účastníků přihlášeno s příspěvkem. Počet přihlášených posterů je zatím 11.

Organizační výbor nyní pracuje na konečné podobě sborníku abstraktů a během měsíce července 2015 bude vytvořen předběžný program konference, včetně zařazení příspěvků do odborných sekcí.

V průběhu konference ČAPV v Plzni je na programu společenský večer, který se bude konat ve středu 16. 9. 2015 v sále Parkhotelu (U Borského parku 31) od 19, 00 hodin. Na programu bude představení divadelního souboru "Druhé nástupiště". Divadelní soubor je tvořen absolventy certifikátového programu Dramatická výchova z Katedry pedagogiky Fakulty pedagogické ZČU v Plzni. Název představení je "Vaňku, člověče!" Jde o adaptaci jednoaktovky Václava Havla „Vernisáž“, jejíž dramaturgický koncept a režii vytvořil dlouholetý člen katedry pedagogiky a garant oboru Dramatické výchovy Mgr. et MgA. Roman Černík.

Za organizační tým Dagmar Šafránková

POZVÁNKA NA KONFERENCI NOVINKY V PEDAGOGICKÉ A ŠKOLNÍ PSYCHOLOGII

Asociace školní psychologie SR a ČR,
Ústav pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity
a Katedra psychologie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity
pořádají konferenci s mezinárodní účastí

Novinky v pedagogické a školní psychologii s podtitulem *Školní psycholog jako badatel školy*

Konference proběhne ve dnech **28.–29. srpna 2015** v prostorách Filozofické fakulty MU Brno na Arna Nováka 1.

Cílem konference je vytvořit prostor pro setkání akademiků, praktikujících psychologů, ale i pedagogů, speciálních pedagogů apod., tedy všech, kteří se zajímají o pedagogickou a školní psychologii. Profilové téma Školní psycholog jako badatel školy evokuje představu o jedné z mnoha rolí školního psychologa, který na základě práce s daty dokáže sledovat a spolurozvíjet kvalitu školy i kvalitu své práce.

Zájemci o konferenci se mohou hlásit do sekcí věnovaných ústním sdělením či posterům do **30. června 2015**. Více informací o konferenci včetně přihlášky naleznete na stránkách konference: <http://novinky.skolnipsychologie.cz/>.

Josef Lukas

POZVÁNKA NA KONFERENCI UČITELSKÉ PRAXE – SOUČASNÉ POZNATKY A PERSPEKTIVY

Katedra pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně pořádá **19. listopadu 2015** konferenci *Učitelé praxe – současné poznatky a perspektivy*, jejímž cílem je představit podoby realizace praxí na jednotlivých fakultách, prezentovat současné poznatky z výzkumů věnovaných praktické přípravě studentů učitelství, sdílet příklady dobré praxe při zapojování studentů učitelství do pedagogických činností na středních a základních školách a přiblížit (nejen) zahraniční zkušenosti a vize v realizaci učitelství praxí.

V plénu vystoupí Dr.h.c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. s příspěvkem *Profesní příprava budoucích učitelů a cvičný učitel ve světle mezinárodních trendů* a Caitlin Walker, M.Phil. s příspěvkem *Učit se učit: čistý jazyk jako užitečný vzdělávací nástroj*.

Na konferenci uvítáme vysokoškolské učitele, kteří se zabývají profesní přípravou budoucích učitelů a jejím výzkumem, oborové didaktiky, cvičné učitele (mentory), ředitele základních a středních škol, učitele, studenty učitelství, doktorandy a další zájemce o problematiku učitelství praxí. Podrobnější informace naleznete na webových stránkách katedry pedagogiky PdF MU: <http://katedry.ped.muni.cz/pedagogika/konference>.

Prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.

INFORMACE O NOVĚ ZALOŽENÉM ČASOPISU KULTURA, UMĚNÍ A VÝCHOVA

Kultura, umění a výchova

Odborný recenzovaný časopis

Časopis *Kultura, umění a výchova* je odborným recenzovaným periodikem, vycházejícím dvakrát ročně v českém či slovenském jazyce. Jde o on-line časopis, který je podle myšlenky Open Access veřejně přístupný na internetové adrese <http://kuv.upol.cz>. Vznikl v roce 2013 a jeho garantem je Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Radou pro výzkum, vývoj a inovace byl časopis zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Cílem časopisu je podpořit mezioborovou komunikaci a výměnu poznatků v rozličných oblastech společenských věd, které spojuje zájem o kulturu, umění a jejich výchovný potenciál. Je určen především didaktikům expresivních oborů (výtvarné, hudební, dramatické či literární výchovy), muzejním pedagogům, teoretikům a historikům umění, pedagogům praktických uměleckých disciplín, ale i odborníkům působícím v oblasti muzeologie, vizuálních studií, mediálních studií, kulturní antropologie ad. Články mohou reflektovat nejširší kulturně antropologické či sociální souvislosti mezi výchovou a uměním či jinými hmotnými a duchovními hodnotami lidstva.

Letošní první číslo časopisu *Kultura, umění a výchova* obsahuje tyto texty:

- Jan Slavík: Artefiletika – příležitost pro expresi v dialogu teorie a praxe
- Lucie Tikalová: Metoda neviditelného divadla a její využitelnost ve výtvarné výchově
- Petra Šobáňová: Příspěvek k teoretické analýze referenčního rámce výtvarné a galerijní pedagogiky
- Miluše Obešlová: Písňový cyklus Petra Ebena Malé smutky
- Sabina Soušková: Společenské funkce pomníků
- Věra Uhl Skřivanová: BUKO15 – Slepé skvrny. Mezinárodní kongres Mozarteum Salzburg 2015
- Jana Randáková: Pozvánka na výtvarný seminář „Atakující obrazy“
- Kateřina Tomešková: V první linii
- Irena Paroubková: Přes hranice. Komparativní studie z výtvarného oboru

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 25.–28. 8. 2015 se v Praze uskuteční konference Evropské sociologické asociace (ESA) **Differences, Inequalities and Sociological Imagination**. Více viz: <http://www.europeansociology.org/conferences.html>
- Ve dnech 7.–11. 9. 2015 se v Budapešti uskuteční konference **ECER 2015** s tématem **Education and Transition – Contributions from Educational Research**. Více viz: <http://www.eera-ecer.de/ecer-2015-budapest/>
- Ve dnech 11.–13. 9. 2015 se v Berlíně uskuteční 13. konference **International Association for Research on Textbooks and Educational Media (IARTEM)**. Více viz: <https://iartemblog.wordpress.com/IARTEM>
- Ve dnech 16.–18. 9. 2015 se v Plzni bude konat **23. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu**. Tématem budou **Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu**. Více viz: <http://capv-2015.webnode.cz>
- Ve dnech 21.–23. 9. 2015 se v Oxfordu uskuteční **Oxford Ethnography and Education Conference 2015**. Více viz: <http://www.ethnography.webspace.virginmedia.com>
- Ve dnech 8.–9. 10. 2015 se v Olomouci uskuteční 11. ročník konference z oblasti celoživotního vzdělávání a vzdělávání dospělých AEDUCA 2015 na téma **Rozmanitost ve vzdělávání**. Více viz: www.aeduca.cz
- Ve dnech 9.–11. 10. 2015 se v bavorském Ichenhausenu uskuteční konference **Educational Media under Scrutiny: Authorization, Interdiction, Legitimization, and Delimitization**. Více viz: <http://www.philso.uni-augsburg.de/en/lehrstuehle/paedagogik/igschub/news/>
- Ve dnech 29.–30. 10. 2015 se na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze koná XIII. ročník mezinárodní studentské konference **Projektové vyučování v přírodovědných předmětech**. Více viz: <http://userweb.pedf.cuni.cz/wp/pvch/>
- 19. listopadu 2015 se na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity uskuteční konference **Učitelské praxe – současné poznatky a perspektivy**. Více viz: <http://katedry.ped.muni.cz/pedagogika/konference>
- Ve dnech 1.–2. února 2016 se na Fakultě sociálních a ekonomických věd UK v Bratislavě uskuteční konference **Kvalitativny prístup a metódy vo vedách o človeku**. Více viz: gak.upol.cz

NOVINKA: Orbis scholae 3/2014

Třetí loňské číslo časopisu Orbis scholae je věnováno standardům v učitelství profesí. Obsahuje příspěvky Vývoj standardizace profesí učitelů v České republice – nekonečný příběh? (K. Rýdl), Problém standardizace učitelství profesí v kontextu profesijního rozvoje učitelů na Slovensku (Š. Porubský, B. Kosová, I. Pavlov), Standardy pro učitelství vzdělávání jako cesta ke kvalitě: reflexe vývoje ve Spolkové republice Německo (M. Janík, K. Pešková, T. Janík), Profesní standardy učitelů v Anglii, Walesu a Severním Irsku (K. Pávková), Standard učitelství profesí ve Skotsku (J. Voda), Vybrané zahraniční programy hodnocení učitelů s využitím profesních standardů (K. Starý) a Standardy v učitelství profesí: zahraniční přístupy a pokus o jejich zhodnocení (T. Janík, M. Pišová, V. Spilková).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 2/2015

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: „Time to talk“ aneb Čas mluvit o tom, komu patří angličtina v české učebnici (J. Kubrická), Umělecký text v didaktickém aparátu čítanek pro primární školy: výsledky analýzy (H. Lavičková), Srovnávací analýza typů nonverbálních prvků v současných českých a německých učebnicích školní geografie (T. Janko), Výchova ke zdraví v učebnicích 1. stupně ZŠ: výsledky analýzy didaktického aparátu učebnic prvouky/přírodovědy (M. Hrozová) a Možnosti využití metody eyetrackingu ve výzkumu kompetencí historického myšlení na příkladu analýzy ikonografického materiálu (D. Labischová).

<https://journals.muni.cz/pedor>

Pedagogika 1/2015

První letošní číslo Pedagogiky obsahuje stati Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe (J. Slavík, J. Lukavský, P. Najvar, T. Janík), Motivace v úkolové situaci (I. Pavelková, I. Dvořáková) a Využití mentálních map v pedagogickém výzkumu: metodologické souvislosti (I. Jirásek). V časopise jsou dále uveřejněny diskusní články Princip izomorfismu v učitelství přípravě (A. Tomková), Jaké otázky otevírá příspěvek A. Tomkové k principu izomorfismu v pojetí učitelství přípravě? (H. Lukášová), Hledejme limity analogií a hledme ještě dál (J. Mareš) a Od principu izomorfismu ke zkvalitňování učitelství přípravě aneb poděkování za reakce a otevření širšího tématu (A. Tomková).

<http://userweb.pdf.cuni.cz/pedagogika/>

NOVINKA: Studia paedagogica 1/2015

Nové číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: Volba školy pod tlakem reformních snah (C. Geppert, M. Knapp, M. Kilian, T. Katschnig), Sporné aspekty úzkých vztahů rodiny a školy na začátku vzdělávání (J. Majerčíková), Fenomén soukromého doučování pohledem společenskovedních disciplín a teorií (V. Šťastný), Charakteristiky hodnotenia a sebahodnotenia prosociálneho správania u žiakov piatych a šiestych ročníkov vybraných základných škôl (M. Brestovanský, A. Sádovská, P. Kusý, I. Podmanický) a Učit se a stárnout aktivně: senioři v mobilních počítačových učebnách (M. Rabušicová, L. Kamanová, K. Pevná). Časopis dále uveřejňuje rozhovor s Janem Průchou (J. Průcha, M. Rabušicová, M. Pol) a studentskou prací Neočekávané efekty začleňování dětí přistěhovalců v norské základní škole (K. Záleská).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: E-pedagogium 1/2015

První letošní číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: Design mnohopřípadové studie ve (speciálně)pedagogickém výzkumu (J. Chrastina, J. Kantor, K. Krahulcová, D. Finková), Příprava studentů učitelství na práci v inkluzivní třídě (J. Stará), Výuka matematiky v kulturně heterogenních třídách: Co učitelé opravdu potřebují? (H. Moraová, J. Novotná, F. Favilli), Vazba mezi interkulturním vzděláváním Čechů a získáváním informací o Číně (K. Luhanová, J. Zounková), Faktory motivující žáky středních škol k zájmu o obor biologie a účasti v předmětových soutěžích s biologickou tematikou (V. Janštová, M. Jáč, R. Marta Dvořáková), Prvky konstruktivismu v oborové didaktice literární výchovy – obsahová analýza (V. Jindráček, J. Škoda, P. Doulík), Hodnoty – cílové kategorie v rodinné a školské edukaci (S. Grofčíková, E. Mendelová), Výzkum vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka: Realizace výzkumu a vyhodnocení prvních výsledků (P. Zlatníček) a Prekoncepce mentálního postižení: tři pohledy žáků základních škol (J. Pivarč).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

Sociální pedagogika 1/2015

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Vědecký přístup k riziku a rizikový koncept vědy (B. Binka), Nerovnost, chudoba, nejistota (I. Švihlíková), Odborná reflexe studie: Nerovnost, chudoba, nejistota (N. Johanisová), Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci (J. Smolík), Vzdělávání založené na silných stránkách jako nástroj snižování nejistot a rizik (J. Navrátilová) a Práce s mládeží v době nejisté (M. Punová). V tomto čísle je dále uveřejněn rozhovor s prof. Janem Sokolem, odborná esej Rizika a nejistota – fenomény vyskytující se v sociální praxi i teorii (V. Kolaříková) a diskusní příspěvek K otázce identity sociální pedagogiky – otevření diskuse (J. Pospíšil).

<http://soced.cz>

NOVINKA: Scientia in educatione 1/2015

V prvním letošním čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující studie: Zájem žiaků nižšieho sekundárneho vzdelávania o biologické vedy (J. Fančovičová, M. Kubiátko), Výuka molekulární biologie na gymnáziích: analýza současného stavu a možnosti její podpory (V. Janštová, M. Jáč), Termín „evoluce“ a jeho vymezení a použití v českých a britských učebnicích přírodopisu a biologie (L. Müllerová) a Didaktické využití školních zahrad v České republice na primárním stupni základních škol (Z. Vácha). V časopise jsou dále dvě přehledové studie: Badatelsky orientované vyučování matematice (L. Samková, A. Hošpesová, F. Roubíček, M. Tichá) a Didaktika geologie na Slovensku – história, súčasný stav a perspektívy (L. Turanová, I. Ružek); a návrh na inovaci výuky Hodnotenie zručností v bádateľsky orientovanej výučbe biológie (I. Slepáková, K. Kimáková).

<http://www.scied.cz/>

NOVINKA: Lifelong Learning 1/2015

První číslo roku 2015 časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání obsahuje tyto studie: Súčasnosť a perspektívy teórie výchovy dospelých v sústave andragogických vied (I. Pavlov), „Životní cykly“ vzdělávacích a rozvojových potřeb (L. Řezáčová), Význam funkční gramotnosti v souvislosti se změnami v oblasti trhu práce (T. Chochole), Analýza vývoje možností vzdělávání dospělých v oblasti wellness jako východisko pro budování vědecké platformy oboru Wellness v České republice (T. Mirovský, V. Hošek, M. Šauerová) a Celoživotní učení a vzdělávání sester – přítomnost, výzkum a vize (R. Adamczyk).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2014

V již čtvrtém čísle stále vznikajícího časopisu byly publikovány tyto výzkumné texty: Homosexualita v pedagogicko-psychologickém pojetí (D. Štěrbová, M. Rašková), The complex analysis of early childhood institutional change (S. Golyán), Pregraduální příprava učitelů na integrované přírodovědné vzdělávání na primární škole (J. Petrová, D. Stolinská), Přístup předškolních pedagogů a studentů oboru učitelství pro mateřské školy k dramatické výchově (A. Berčíková) a Violence and aggression in interpersonal contacts at school (M. Dubis). V tomto čísle můžete nalézt také recenze na odborné publikace Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy, Částková, P. (D. Stolinská – rec.) a Učitel a rodič, Čapek, R. (V. Švrčinová – rec.).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

Journal of Pedagogy 2/2014

Druhé, speciální, loňské číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem Body and Education II: Embodied Meaning, Emotions, Race and Communication obsahuje následující studie: Living in the senses and learning with love – John MacMurray’s philosophy of embodied emotion (J. MacAllister, M. Thorburn), A vulnerable disclosure: Dangerous negotiations of race and identity in the classroom (C. D. Hill), “The personal has become political”: A secondary teacher’s perceptions of her body in the classroom (Ch. A. Mallozzi), Contributions to the empirical study of immediacy in the pedagogical relationship through self-narratives (J. Manarte, A. Lopes, F. Pereira), Gesture, meaning-making, and embodiment: Second language learning in an elementary classroom (A. Rosborough) a The docile body – Reflecting the school (Z. Bánovčanová, D. Masaryková).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

Pedagogika.sk 2/2015

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Pedagogická aktivita Ľudovíta Štúra (Ľ. Predanocyová), Adaptácia na vysokoškolské štúdium – teoretické východiská a čo o tom hovorí prieskum medzi študentmi (D. Hrehová, I. Rác) a Podporované vzdelávanie ľudí s duševnou poruchou (P. Mišáková).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

Průcha, J. (2015). *Česká vzdělanost. Multidisciplinární pohled na fenomén národní kultury*. Praha: Wolters Kluwer.

Monografie se zabývá fenoménem „národní vzdělanost“, který je sice často pojednáván v médiích i odborných textech, ale zůstává nedefinován a neobjasněn. Autor dokládá, že k tomuto objasnění nestačí pouze pedagogické přístupy, které se omezují na pojetí vzdělanosti jen jako produktu formálního (školního) vzdělávání. Je nutno využívat i poznatky a data historiografie, demografie, andragogiky, sociologie, ekonomie a interkulturní psychologie, jež jsou v knize vysvětleny. Jsou zařazeny také dvě případové studie – vzdělanost v USA a vzdělanost ve Finsku – na nichž se demonstruje vliv národních kultur na vzdělanost populací. Celkově směřuje kniha proti často se vyskytujícím diletantským tvrzením v médiích o údajném zaostávání či úpadku české vzdělanosti.

Janíková, V., Píšová, M., & Hanušová, S. (Eds.). (2014). *Aktuální témata výzkumu učení a vyučování cizím jazykům III*. Brno: Masarykova univerzita.

Předložená odborná kniha je příspěvkem k teoretickému i empirickému bádání v oblasti učení a vyučování cizích jazyků v České republice. Svými obsahy přispívá k obnovování kontinuální reflexe vývoje nejvlivnějších trendů v zahraniční i české

didaktice cizích jazyků se zřetelem k metodologii jejího výzkumu v těsném propojení s vývojem výzkumných metod referenčních disciplín. Díky výrazné interdisciplinaritě didaktiky cizích jazyků je její výzkumné pole velmi široké, což se odráží i ve struktuře publikace. V úvodní kapitole je nastíněn kvalitativní výzkum v didaktice cizích jazyků s těžištěm položeným na přístup etnografický a biografický. Následující kapitoly jsou rozčleněny do pěti tematických okruhů, které jsou zaměřeny na (1) procesy vyučování cizímu jazyku (2) procesy učení se cizímu jazyku, (3) mnohojazyčnost (procesy učení se více jazykům v kontextu rozvoje individuální mnohojazyčnosti), (4) cizojazyčnou komunikační kompetenci a (5) metody a organizaci výuky.

Dvořáková M., Kolář Z., Tvrzová I., & Váňová R. (2015). *Základní učebnice pedagogiky*. Praha: Grada.

Ve všech kapitolách publikace se autoři snažili o navázání dialogu se čtenářem – ať už to bude student, či učitel. V učebnici vedle základního textu najdete i poznámky, odkazy na odbornou literaturu, zajímavosti, a především řadu rozmanitých úkolů. Při jejich řešení si nejlépe uvědomíte, že pedagogiku se nemusíme učit zpaměti jako malou násobilku: mnoho věcí, na něž v pedagogice narážíme, už přece známe z vlastního života. Stačí jen o těchto zkušenostech přemýšlet, konfrontovat je s pedagogickou teorií, diskutovat o nich s učiteli či se spolužáky. Pokud byste si u některých úloh (v didaktické části) nebyli jisti, můžete si svůj názor porovnat s klíčem k jejich řešení. Věříme, že tak bude pro vás pedagogika nejen zábavnější, ale že si zároveň lépe osvojíte „pedagogické myšlení“, které zcela jistě uplatníte i při výkonu pedagogické profese. Pro pedagogy je zajímavý interaktivní způsob zpracování některých částí učebnice. Bude jim napomáhat k tomu, aby studenty mohli vést k přemýšlení, samostatnosti a spolupráci s učiteli i se spolužáky.

Bendl S., et al. (2015). *Vychovatelství. Učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada.

Tato publikace provede studenty i ostatní čtenáře teoretickými základy oboru Vychovatelství. Obsahuje poznatky obecné a sociální pedagogiky, filozofie výchovy, pedagogiky volného času, multikulturní výchovy, ale i učivo z oblasti sociální psychologie, speciální pedagogiky a teorie funkční gramotnosti. Vychovatelství je atraktivním, ale náročným povoláním, jež klade na své představitele stále nové požadavky a staví před ně nejrůznější výzvy. Zvládat je s profesionálním nadhledem znamená především přenášet poznatky pedagogických a psychologických věd do každodenní výchovné reality. Učit se myslet v pedagogických souvislostech, učit se těžit z pedagogické teorie i praxe, učit se být reflektivním praktikem: to jsou cíle vysokoškolského vzdělávání vychovatelů. Na pomoc všem studentům oboru vychovatelství připravil sedmičlenný kolektiv vysokoškolských učitelů Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze tuto základní učebnici, která pokrývá podstatnou část pedagogicko-psychologických předmětů oboru.

Búšová Šmajdová, K., & Kučera, M. (2015). *Profesionální rodičovství*. Praha: Karolinum.

Monografie se věnuje „profesionálnímu rodičovství“, reformě ústavní péče na Slovensku, jež probíhá v analogické podobě i v Česku. Její těžiště spočívá v kazuistikách devíti malých dětí ze tří "profesionálních rodin". Je přitom sledován stadiální vývoj dítěte (podle koncepce D. Winnicotta), jeho závislost na interakci s "matkou", posun ve vztahu k ní a její řešení dilematu mezi „profesionálkou“ a "matkou navždy". Tištěný text je doplněn internetovým přístupem k výchozím, "surovým" datům ze zúčastněného pozorování a z rozhovorů. Kompletní přepisy všech zrealizovaných interview uvádíme na webových stránkách nakladatelství Karolinum.

Kašparová, V., Holečková, A., Hučín, J., Janík, T., Najvar, P., Píšová, M., Potužníková, E., Soukup, P., & Ševců, M. (2015). *Analytická zpráva z šetření TALIS 2013*. Praha: ČŠI.

Mezinárodní šetření o vyučování a učení TALIS 2013 se zaměřovalo na zmapování školního prostředí, v němž probíhá vyučování, a podmínek, ve kterých učitelé pracují. Šetření se zúčastnilo 34 zemí a regionů, z nichž 24 je členem OECD. Ve všech zemích byli dotazováni učitelé vyučující na úrovni ISCED 2 a ředitelé škol, ve kterých tito učitelé působí. Výzkumný soubor v České republice zahrnoval reprezentativní vzorek 220 ředitelů a 3 219 učitelů působících na 2. stupni základních škol a nižším stupni víceletých gymnázií. Cílem této analytické publikace je navázat na informace a zjištění, které jsou uvedeny v Národní zprávě šetření TALIS 2013, a blíže je rozvést.

Plný text publikace je dostupný [zde](#).

Dvořák, D., Starý, K., & Urbánek, P. (2014). *Škola v globální době*. Praha: Karolinum.

Změny v oblasti vzdělávání jsou na celém světě předmětem intenzivního zájmu výzkumníků, politiků, učitelů i ředitelů škol a rodičů. Stále však zaznamenáváme, že značný počet pokusů o koncepční změny ve vzdělávání selhává. Zřejmě ani nedávná česká reforma nesplnila očekávání, která do ní byla vkládána. Tato studie přináší původní poznatky o tom, jak probíhají v současnosti proměny českého základního vzdělávání. Autorům však nešlo o hodnocení jedné konkrétní reformy, snažili se pochopit, jak vnitřní dynamika života jednotlivých škol interaguje s vnějšími impulzy, které přicházejí z lokální, národní i globální úrovně. Práce nejprve poukazuje na hodnoty, o které usilovaly některé nedávné zahraniční reformy vzdělávání, na to, jakými prostředky se snažily motivovat školy ke změně a kteří aktéři se na změnách podílejí v současnosti. Druhá a nejrozsáhlejší část čtenáře nechává prostřednictvím podrobných popisů postupně nahlédnout do pěti základních škol z různých míst naší země a upozorňuje na to, co a jakým způsobem se ve školách za poslední léta změnilo, ale také na to, co zůstává stabilní.

Ježková, V., Krull, E., & Trasbergová, K. (2014). *Školní vzdělávání v Estonsku*. Praha: Karolinum.

Publikace představuje příspěvek k literatuře z oblasti srovnávací pedagogiky, přinášející systematicky utříděné poznatky o zemi, která může být českému čtenáři v mnoha ohledech blízká. Těžiště práce tvoří problémy, které se jeví jako zásadní v estonském školním vzdělávání a jsou také aktuální pro rozvoj českého školního vzdělávání. Studie se skládá z osmi kapitol. První kapitola uvádí do širšího kontextu země, v němž změny školního vzdělávání probíhají; zvláštní pozornost je věnována historii země. Ve druhé kapitole je kladen hlavní důraz na cíle a principy nové estonské vzdělávací politiky, třetí kapitola představuje obnovený estonský vzdělávací systém a poskytuje i krátký pohled do historie estonského vzdělávání. Tématem čtvrté kapitoly jsou významné změny, jimiž prochází kurikulum základních škol a gymnázií. Pátá kapitola se zabývá problematikou evaluace vzdělávacího systému a vzdělávacích zařízení a hodnocení žáků. Šestá kapitola se věnuje aktuální a citlivé národnostní otázce ve společnosti a ve školním vzdělávání, sedmá kapitola podobně citlivé otázce jazyků a jazykového vzdělávání. V poslední, osmé, kapitole, podobně jako v předchozích studiích této ediční řady, dostávají prostor autoři „domácí“; přinášejí svůj vnitřní pohled na vývoj všeobecného vzdělávání v Estonsku za posledních 25 let.

Knotová, D., et al. (2014). *Školní poradenství*. Praha: Grada.

Tým spoluautorek působících v akademické a poradenské sféře i v každodenní školní praxi vydal v publikaci, v níž zejména pracovníci školních poradenských pracovišť nalezou informace, praktické rady a doporučení na bázi aktuálních trendů v poradenství, pedagogice, psychologii, speciální pedagogice a v dalších příbuzných oborech. Kniha poskytuje odborný pohled na témata, s nimiž se setkává zejména výchovný poradce, nabízí náměty na řešení problémů, se kterými se musí kompetentně vypořádat. Publikace se může stát také studijní pomůckou zejména studentům pedagogických oborů.

Buckminster Fuller, R. (2014). *O vzdělání*. Dolní Kounice: MoxNox.

Vynálezce slavné geodetické kupole a jeden z největších vizionářů a myslitelů dvacátého století ukazuje, jak právě vzdělání ovlivňuje naše chápání reality, a budoucí pozitivní vývoj světa podmiňuje zásadní reformou ve způsobu vzdělávání. Své úvahy přitom podřizuje základní myšlence charakteristické pro celé jeho dílo: Jak efektivněji využívat světové zdroje díky novým, komplexnějším, vědecky podloženým návrhům. Kromě netradičního pohledu na svět, neotřelých postřehů a přiblížení osobních zkušeností autora představí kniha také několik originálních výukových metod a pomůcek.

Šimíček, V. (2014). *Právo na vzdělání*. Brno: Masarykova univerzita.

Sborník obsahuje texty, věnované velmi širokému spektru otázek práva na vzdělání. Čtenář se může seznámit např. s problematikou přijímání do mateřských škol, rovného přístupu ke vzdělání na základních školách, vysokoškolské samosprávy, postavení soukromých vysokých škol, akreditačního řízení, soudního přezkumu hodnocení na středních (zejména státní maturity) a vysokých školách, svobody studia v rámci Evropské unie a také obtížného hledání rovnováhy mezi svobodou projevu a veřejným vzděláváním v USA. Autory jednotlivých příspěvků jsou renomovaní akademici, praktikující advokáti, soudci a zaměstnanci Veřejného ochránce práv. Sborník je určen nejen pro čtenáře, kteří se baví právem, nýbrž zaujme všechny, kteří se o téma vzdělání zajímají, a to kupř. z řad pedagogů, sociologů, politologů či ekonomů.

Jirsa, J. (Ed.). (2015). *Idea university*. Praha: Academia.

Současná rozprava o vysokém školství postrádá hlubší zakotvení v debatě, která se o podstatě a funkci moderního univerzitního vzdělávání vede nejméně od 19. století. Sborník přináší jednak historické texty o ideji univerzity a konceptu tzv. liberálního vzdělávání (vzdělávání svobodných osob, popř. vzdělání vedoucí ke svobodě) a jednak texty, které reagují na krizi univerzity na počátku 21. století.

Jarkovská, L., Lišková, K., Obrovská J., & Souralová A. (2015). *Etnická rozmanitost ve škole: stejnost v různosti*. Praha: Portál.

Kniha se komplexně zabývá problematikou vzdělávání žáků migrantů a žáků z etnických menšin. Všímá si přitom role všech relevantních aktérů a postupuje při prozkoumání vztahu mezi etnicitou a vzděláváním od makrosociální úrovně reprezentované např. vzdělávacími politikami až po mikrosociologickou rovinu studia každodennosti v etnicky různorodých třídních kolektivech. V úvodu kniha čtenáře seznamuje s klíčovými pojmy a koncepty (vzdělávací, migrační a reprodukční strategie) a nabízí exkurz do vymezení etnicity jako analytické a empirické kategorie, která může být ve školním prostředí zkoumána pomocí etnografických metod. Následuje kontextualizace tématu skrze uvedení do historických proměn migrace do československého a českého prostředí. Jednotlivé kapitoly pokrývají všechny relevantní oblasti zkoumané problematiky.

NOVINKA: Klusák, M. (2014). *Morální vývoj školáků a předškoláků: paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta*. Praha: Karolinum.

Monografie *Morální vývoj školáků a předškoláků*. Paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta představuje podrobnou analýzu výzkumu Jeana Piageta v oblasti morálního vývoje dítěte. Text je členěn do dvou oddílů. Ve své první, interpretační části nabízí náhled do Piagetovy teorie morálního vývoje dítěte s důrazem na morální výzvy, které dítě během svého vývoje přijímá a které jej „posouvají“ od egocentrické heteronomie k decentrované autonomii. Druhá, faktografická část zprostředkovává

zakotvení Piagetovy teorie v empirii. Čtenáři jsou zde nabízeny k vlastní interpretaci všechny výzkumné situace, ze kterých Piagetova teorie vychází. Vývojové výzvy plynoucí z těchto situací kniha sdružuje do tří oborů uplatnění dětského morálního hodnocení: konflikty s autoritou, problematika trestání a instituce her organizovaných jako soutěž. Autor rovněž analyzuje účast dětí na tomto typu her a skutečnost, proč Piaget považoval právě tyto hry za nejvíce inspirativní pro vývoj dětského morálního hodnocení a jak toto hraní zkoumal.

NOVINKA: Fialová L., Flemr L., Marádová E., & Mužík V. (2015). *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum.

Tato monografie si klade za cíl poskytnout orientaci v teoretických východiscích pro tělesnou výchovu a výchovu ke zdraví a současně i v aktuálním stavu vzdělávací oblasti Člověk a zdraví v českých školách. Jednotlivé kapitoly (proměny školního vzdělávání v posledním čtvrtstoletí, tvorba kurikula i standardů, výzkum ve školní praxi, podmínky pro výuku oborů Tělesná výchova a Výchova ke zdraví) přinášejí informace o úskalích a výzvách, které bude třeba v následující etapě reformy českého školství řešit. Předložené návrhy a doporučení se opírají o výzkumné výsledky a kritickou analýzu současné situace. Autoři chtějí podnítit odbornou diskuzi, která by zvýšila prestiž a kvalitu vzdělávání v oblasti Člověk a zdraví.

NOVINKA: Soukup, M. (2014). *Terénní výzkum v sociální a kulturní antropologii*. Praha: Karolinum.

Publikace je vůbec první původní českou prací, která se uceleně věnuje metodologickým základům kulturní a sociální antropologie. Vysvětluje systematiku anglosaské antropologie i základní koncepce oboru a popisuje historické okolnosti vzniku a rozvoje jeho metod a technik. Zvláštní pozornost je věnována podrobnému popisu vybraných technik terénního výzkumu a všech jeho fází, od plánování až k jeho završení. Čtivě a přehledně napsaný text autor doplnil o postřehy založené na vlastní zkušenosti z Nové Guineje. Kniha je určena antropologům, etnologům, sociologům a všem zájemcům o problematiku metod a technik antropologického zkoumání společnosti a kultury.

NOVINKA: Thelenová K. (2015). *Sociologie, andragogika a teorie učení Petera Jarvise*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Monografie nabízí přehled a vývoj díla britského vědce Petera Jarvise s ohledem na perspektivu sociologickou, andragogickou a v konečném důsledku také na perspektivu jeho komplexní teorie učení. Monografie je založena na výstupu z výzkumu, jehož metodologie byla založena na kombinaci deduktivního kvantitativního rozboru původních Jarvisových textů a induktivního modelu identifikace základních pojmových kategorií Jarvisova monografického díla. V závěrečné části jsou pojmenovány přesahy Jarvisovy teorie do českého vědeckého diskurzu a inspirace, které zde nabízí v teoretické a metodologické rovině.

NOVINKA: Šobáňová, P. (2014). *Muzejní expozice jako edukační médium*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Dvousvazková publikace přináší řadu nových poznatků k tématu muzea a edukačních procesů, které se odehrávají v jeho expozicích. Kniha je věnována muzejní prezentaci a jejímu didaktickému rozměru. Téma je zasazeno do širokých souvislostí muzeologického a muzejněpedagogického myšlení a muzejní expozice jsou zde vymezeny jako specifické a nezastupitelné edukační médium, jehož účinnost významně stoupá díky dnešnímu využívání didaktických exponátů, interaktivních nebo multimediálních prvků a dalších inovací. Kromě výčtu a detailního objasnění podstaty těchto inovací se první svazek knihy zaměřuje také na klasifikaci přístupů k tvorbě expozic a na interakci exponátu a návštěvníka. Autorka se zamýšlí nad možnostmi uplatnění známých pedagogických zásad v expozicích a formuluje rovněž řadu doporučení k jejich tvorbě. V knize je podrobně pojednáno také o nových typech muzejních institucí, a to v kontextu vývoje světové muzejní kultury. Obsah druhého svazku knihy je tvořen popisem a vyhodnocením kvalitativního výzkumu, jehož cílem byla analýza a hodnocení současných českých expozic. Autorka se pokusila zjistit, jaká témata dnes expozice prezentují a co tvoří jejich obsah; zaměřila se také na principy a strategie, které jejich tvůrci uplatnili. Zvláště zkoumala, zda bylo při přípravě nových expozic zohledněno vzdělávací hledisko a zda expozice fungují jako edukační médium. Na základě tří desítek případových studií jsou v knize pojmenovány překážky, které brání lepšímu využití expozic ke vzdělávání, a vyhodnoceny silné a slabé stránky současných českých muzeí, která se pohybují na ose mezi inovací a tradicí a po svém reagují na současné trendy muzejní kultury. Všichni zájemci o problematiku – zejména tvůrci expozic, muzejní pedagogové a další pracovníci muzeí – mohou v knize najít nejen teorii, ale také četné příklady konkrétních opatření, která podporují sdělnost expozic a vycházejí vstříc vzdělávacím potřebám návštěvníka.

NOVINKA: Opletalová, A., & Kvintová, J. (2014). *Vybrané aspekty finanční gramotnosti v podmínkách základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Monografie vychází ze situace, kdy se oblast finančního vzdělávání stává velmi aktuálním celospolečenským tématem a to i z pohledu celosvětového. Tato odborná publikace podrobně a uceleně pojednává o problematice finanční gramotnosti z pohledu dílčích aspektů vzdělávání a zdůvodňuje nejen jeho význam a aktuálnost, ale zejména představuje současnou podobu implementace finančního vzdělávání v prostředí základních a středních škol v České republice. Současně jsou v této odborné knize prezentovány původní výsledky výzkumů a šetření zaměřených vždy dílčím způsobem na aktuální pojetí a realizaci výuky finanční gramotnosti v prostředí základních a středních škol.

NOVINKA: Kasperová, D. (2014). *Výchova průmyslového člověka a firma Baťa v meziválečném Zlíně*. Liberec: TUL.

Kniha tematizuje otázky reformy vzdělávání výchovy ve Zlíně jako součást širšího společensko-ekonomického konceptu batismu, který není interpretován jako ojedinělý pokus o reformu sociálních a výrobních vztahů, ale jako jeden z realizovaných a velmi úspěšných meziválečných pokusů o realizaci sociálního smíru. Výchovné a vzdělávací snahy v meziválečném Zlíně jsou teoreticky uchopeny jako příklad modernizačních snah tzv. první vlny modernizace a jsou postaveny do protikladu s tzv. druhou modernizací, reflexivní modernizací (Giddens) či modernizací modernizace (Beck). Speciální pozornost je věnována otázkám laboretismu a racionalizace, které byly směrodatnými koncepty meziválečného sociálního, ale i pedagogického života.

NOVINKA: Berčíková, A., Šmelová, E., & Stolinská, D. (2013). *Učitel – aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Zahájení školní docházky patří ke klíčovému období v životě dítěte. To vše s sebou přináší změny v jeho životě i v životě jeho nejbližších. Pokud se má malý školák relativně bezproblémově vyrovnat s novým prostředím a požadavky, je nutné, aby byl na vstup do školy zralý a připravený. V poslední době se setkáváme s vysokým počtem odkladů povinné školní docházky. Jak ukazují výzkumy, příčinami nejsou jenom nezralost a nepřipravenost, ale i obava rodičů z neúspěchu jejich dětí. Významnou roli zde sehrává nejenom rodina, ale i předškolní zařízení, které většina dětí před nástupem do školy navštěvuje. Publikace vznikla jako inspirace pro práci učitelů mateřských škol a jejich pedagogickodiagnostickou činnost při posuzování rozvoje klíčových kompetencí dítěte jako ukazatele školní připravenosti.

NOVINKA: Kolektiv autorů. *Canon. otázky kánonu v literatuře a vzdělávání*. Praha: Karolinum.

Již třetí díl ediční řady monografií Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Filologické studie si klade za cíl řešit v současné době vysoce aktuální, ale zároveň mimořádně složitou a nejednotně pojímanou výzkumnou otázku tzv. literárního kánonu, a to včetně literárního kánonu školního. Pozornost je věnována především problematice způsobu, jak a kým jsou tzv. kanonické texty vybírány a podle jakých kritérií se tak děje, jestliže panuje celkem obecná shoda na tom, že právě stanovení hodnotících kritérií obvykle podléhá společensko-politickým potřebám a dosud zůstává v rovině spíše empirické než exaktní.

NOVINKA: Viktorová, I., & Smetáčková, I. (2014). *Žákovské knížky, neviditelná samozřejmost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Fakt, že v době povinné školní docházky mnozí z nás používali žákovskou knížku denně, svádí k tvrzení, že není třeba se jí zabývat, protože ji tak důvěrně známe. Kniha však dokazuje opak. Autorky zvolily cestu několikaletého empirického

výzkumu sestávajícího především z analýzy žákovských knížek, rozhovorů s učiteli a žáky a pozorování výuky v celkem sedmadvaceti základních školách. Výsledná publikace nejen přehledně skládá dosavadní útržkovité informace o žákovských knížkách do přehledného celku, ale zároveň i doplňuje naše poznání o zcela nové skutečnosti.

NOVINKA: Knecht, P. (2014). *Příležitosti k rozvíjení kompetence k řešení problémů v učebnicích a ve výuce zeměpisu*. Brno: Masarykova univerzita.

Rozvíjení kompetence k řešení problémů v současnosti představuje jeden ze základních cílů vzdělávání. Na příkladu zkoumání kvality učebních úloh publikace popisuje, zda a v jaké míře výuka zeměpisu na základních školách v Česku poskytuje žákům příležitosti řešit geografické problémy. První část knihy kromě jiného syntetizuje doposud izolované teoretické a empirické poznatky pedagogiky a psychologie týkající se didaktického využití řešení problémů. Ve druhé části knihy je popsán výzkum učebních úloh v učebnicích a ve výuce zeměpisu. Výsledky výzkumu jsou následně interpretovány na pozadí soudobých úvah o kvalitě (ve) vzdělávání. Kniha má ambici oslovit nejen čtenáře se zájmem o odpovědi na stanovené výzkumné otázky, ale klade si také za cíl přispět do diskuse o aktuálním stavu geografického vzdělávání a didaktiky geografie v Česku.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Kasper, T., & Pánková, M. (2015). *Učitel ve střední a jihovýchodní Evropě*. Praha: Academia.

Publikace analyzuje počátky vzdělávání učitelů nižších škol v zemích habsburské monarchie na konci 18. století a v první polovině 19. století a v oblastech jihovýchodní Evropy v 19. století. Kolektivní monografie je členěna do šesti kapitol, které se věnují systematicky a historicko-analyticky problematice profesionalizace učitelského vzdělávání ve střední a jihovýchodní Evropě. Mimo jiné tematizuje problematiku počátků učitelského vzdělávání v centru pedagogického filantropismu – v německých zemích – a zabývá se rovněž příklady vlivu myšlenek filantropismu ve vybraných zemích Evropy.

NOVINKA: Syslová, Z., Krejčová, V., & Kargerová, J. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál.

Kniha seznamuje čtenáře s tím, jak vytvořit podmínky pro individualizované vzdělávání a s jeho jednotlivými fázemi – přípravou třídního vzdělávacího programu, jeho realizací a hodnocením výsledků vzdělávání. Každé dítě má mnoho individuálních rysů. Pokud chceme, aby jeho učení bylo co nejefektivnější, musíme jeho možnosti brát v úvahu. Východiskem individualizace je přesvědčení, že každá lidská bytost je jedinečná. Každé dítě pracuje a učí se svým specifickým způsobem. Když učitelka dokáže na tyto individuální potřeby reagovat, umožní dětem zažívat při vzdělávání úspěch a dosahovat jejich osobního maxima. Knihu využijí učitelky

mateřských škol, zejména bude přínosem pro pedagogy pracující ve věkově smíšených (heterogenních) třídách. Kniha je určena také studentům SPgŠ a studentům VŠ oboru učitelství pro mateřské školy a předškolní pedagogika. Mohou ji využít také učitelé vysokých i středních škol oborů zaměřených na předškolní vzdělávání.

NOVINKA: Janík, T., Slavík, J., Lokajíčková, V., Bendová, A., Gažová, K., Horáčková, M., ... Ziembová, L. (2014). *Školní vzdělávání: Učitel – vyučování, žák – učení*. Brno: Masarykova univerzita.

Překládaná kniha obsahuje devět empirickovýzkumných studií, které z různých hledisek vypovídají o realitě naší současné školy: o školní výuce a její kvalitě anebo o žácích. Relativně pestrá skladba témat a zorných úhlů, z nich jsou studována a pojednávána, je sjednocena společnou snahou – co nejhlouběji rozumět školnímu dění s ohledem na hlavní poslání školy: umožňovat poznání svým žákům, motivovat je k němu a přinášet jim intelektuální zázemí, v němž lze poznávání vyhledávat, prohlubovat a rozvíjet. V odborné knize jsou rozpracovány teoretické rámce, metodologické přístupy a výzkumné nástroje umožňující realizovat výzkum z různých oblastí školního vzdělávání.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Evropská komise/EACEA/Eurydice (2013). *Tělesná výchova a sport ve školách v Evropě*. Lucemburk: Eurydice.

Publikace mapuje situaci tělesné výchovy a sportovních aktivit ve školách v 30 evropských zemích. Zpráva zahrnuje primární a nižší sekundární vzdělávání a poskytuje přehled o následujících tématech: národní strategie a rozsáhlé iniciativy, postavení tělesné výchovy v národních vzdělávacích plánech a v řídicích dokumentech, doporučená roční časová dotace, hodnocení žáků, vzdělávání učitelů, mimoškolní aktivity a plánované reformy. Tato studie je výsledkem důkladné analýzy primárních údajů, jež poskytla národní oddělení Eurydice, a lze ji chápat jako první pokus Evropské komise zjistit hlavní znepokojivé i silné stránky tělesné výchovy ve školách v evropských zemích.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Pánková, M., et al. (2015). *Meziválečná školská reforma v Československu*. Praha: Academia.

Tato kolektivní monografie je výsledkem obecně pedagogického a historicko-pedagogického výzkumu k tématu tzv. „příhodovské“ reformy. V první části publikace je zasazena otázka meziválečné reformy na primárním a nižším sekundárním stupni do filozofických a obecně pedagogických souvislostí. Jedná se především o otázky vztahu pozitivismu, pragmatismu, amerikanismu v české meziválečné pedagogice a vliv kvantitativních pedagogických psychologických směrů, jež výrazně ovlivnily

československé meziválečné pedagogické hnutí. Druhá část publikace rekonstruuje nejvýznamnější příklady pokusného meziválečného školství v ČSR – pokusné školy v Praze, Zlíně a Humpolci a vybrané školské pokusy v Kyšperku a Českém Krumlově. Pozornost je věnována rovněž otázkám reformy na Slovensku.

NOVINKA: Pešková, K., Janko, T., Lupač, M., Ševčík, K., Doležal, T., Moravec, J., ... Češková, T. (2014). *Kurikulum základní školy: metodologické přístupy a empirická zjištění*. Brno: Masarykova univerzita.

V knize jsou rozpracovány teoretické rámce, metodologické přístupy a výzkumné nástroje umožňující realizovat výzkum různých forem existence kurikula (především projektovaného kurikula). V jednotlivých kapitolách jsou řešena témata jako komparace kurikula tělesné výchovy, finanční gramotnost v kurikulu, názory žáků na elektronické učebnice, rozvíjení kompetence k řešení problémů v hodinách přírodovědy ad.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

NOVINKA: Stuchlíková, I., Janík, T., et al. (2015). *Oborové didaktiky: vývoj – stav – perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita.

Oborové didaktiky jsou vědními disciplínami zaměřenými na oborově specifickou dimenzi vyučování a učení ve škole i mimo ni. Jejich agenda sahá od vymezování a zdůvodňování cílů oborového vyučování a učení přes výběr, legitimizaci a didaktickou transformaci obsahů až k metodické strukturaci učebních procesů. Problémem českého školství je, že oborové didaktiky u nás nebyly po dlouhou dobu s náležitými nároky systematicky pěstovány. Přesto se rozvinuly do podoby relativně svébytných vědních disciplín, jak o tom svědčí tato kniha. Jejím cílem je podat pohled na vývoj a stav oborových didaktik v České republice a naznačit perspektivy jejich dalšího směřování.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

KNIHY, KE KTERÝM NEMÁME K DISPOZICI ANOTACI:

- NOVINKA: Kusá, J. (2014). *Multikulturní výchova v procesu literární komunikace*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejích každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní); příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800 (pobočka Felberova 4, Liberec), jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Časopis Komenský 4/2015

Asi nejbouřlivěji diskutovaným tématem byl při schvalování novely školského zákona návrh individuální domácí výuky žáků druhého stupně základních škol. Poslanci ho nakonec do školského zákona „nepustili“. Červnové číslo časopisu Komenský proto otevírá rozhovor o domácím vzdělávání na prvním stupni základní školy, neboť na druhém stupni je realizováno jen experimentálně a zatím to tak zřejmě také zůstane. Radikální koncepce mohou provokovat, ale mohou také podněcovat. Stávají se součástí mnohosti přístupů ke vzdělávání, které s sebou nese současná doba, některými označovaná jako doba postmoderní. Tyto alternativy přitom nemusejí být v přímém konfliktu s tradičním vzděláváním, ale naopak: mohou ho doplňovat a obohacovat. Mohou nás vést i k proměně školního vzdělávání ve prospěch vedení žáků k zodpovědnosti a k radosti z učení. Skrze domácí vzdělávání se tak můžeme inspirovat ve školním vzdělávání například v individuálním přístupu k žákům, ve spolupráci školy a rodiny, ve způsobech hodnocení a sebehodnocení atd.

Nové přístupy nemusejí nutně vytlačit ty osvědčené. O tom pojednávají například texty v rubrice *Z výzkumu*. František Tůma píše o kladení uzavřených otázek ve výuce, které mají dle autora své nezastupitelné místo při ověřování znalostí žáků. Neznamená to však, že by byl upozaděn význam otevřených otázek na různých úrovních kognitivní náročnosti. Doba mnohosti samozřejmě není bez rizika a přináší výzvy například ve vztahu ke kvalitě vzdělávání, a to jak domácího, tak i školního. U domácího vzdělávání je nezodpovězenou otázkou, zda může položit kvalitní vzdělávací základy rodič, který není odborníkem na proces didaktické transformace obsahu. Avšak otázka kvality je palčivá i pro školu. Jako jeden z projevů nekvalitního vzdělávání může být chápána i nuda ve škole, kterou barvitě popisuje Ingrid Čejková. Téma kvality školního vzdělávání dále nabízíme skrze výzkum Pavla Zlatníčka a Karolíny Peškové věnovaný výuce němčiny i skrze text Tomáše Janka o zahraničních učebnicích zeměpisu.

Mnohé prvky dokreslující rozmanitost školního vzdělávání v současnosti obsahuje rubrika *Do výuky*, kde naleznete inspiraci k práci s loutkou ve výuce, k tvorbě šablon ve výtvarné výchově, k podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, k interpretaci novinových zpráv či k výuce dyslektiků v angličtině.

Navštivte nás na webu <http://www.ped.muni.cz/komensky>.

CALL FOR PAPERS

Studia paedagogica

21:2, 2016

Monothematic Issue Intergenerational Learning

The 2016 monothematic issue of *Studia paedagogica* will focus on intergenerational learning.

This theme has been chosen on the premise that intergenerational learning naturally accompanies us through all stages of life. Consequently, it is relevant to inquire under which conditions and circumstances intergenerational learning takes place and what its benefits are. Understanding this shapes our definition of intergenerational learning. EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) defines intergenerational learning as “a process through which individuals of all ages acquire skills and knowledge, but also attitudes and values, from daily experience, from all available resources and from all influences in their own ‘life worlds’.”¹ If we think of intergenerational learning as a set of specifically created activities, then we can use Fischer’s definition² viewing intergenerational learning as “a practice that aimed to bring people together in purposeful, mutually beneficial activities, which promoted greater understanding and respect between generations and could contribute to building more cohesive communities.”

Thematic areas:

These definitions help us to identify thematic areas relevant to intergenerational learning. We offer authors the following areas for possible topics.

Social consequences: How do demographic changes related to ageing populations influence intergenerational communication and learning? What space does society offer intergenerational learning within the framework of lifelong and lifewide learning? How are the processes of intergenerational learning influenced by the speed of (not only technological) changes? How do changes in family structures and alternative lifestyles shape the circumstances for intergenerational learning in the family?

Related concepts: Is intergenerational solidarity decreasing or, conversely, is intergenerational conflict increasing? How can this be prevented? Can intergenerational communication, support, understanding, and sharing play a role in this? What opportunities does the concept of active ageing offer seniors? Can the senior stage of life be considered the

¹ Hatton-Yeo, A. (2008). *The EAGLE Toolkit for Intergenerational Activities*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 3.

² Fischer, T. (Ed.) (2008). *Intergenerational Learning in Europe – Policies, Programmes, Practical Guidance*. Erlangen: University of Erlangen-Nuremberg, p. 8.

“crown of life”? In other words, can it be understood as the freest part of life because the choice of activities is up to the seniors, no matter whether the activities are related to work, education, or volunteering?

Participants in intergenerational learning: *Who teaches us? Who are taught by other generations? Are they parents, grandparents, or adult children? Are they experienced professionals or mentors? Are they inducing teachers?*

Environment of intergenerational learning and learning situations: *What intergenerational learning processes take place in the family? How do the experiences of older employees and innovations of younger employees influence learning at work? Under what conditions can we think of intergenerational learning in communities? Under what conditions can we think of intergenerational learning between teachers at schools?*

Conditions, contents, and directions of intergenerational learning: *Which conditions support intergenerational learning and which prevent it? What exactly is being transmitted in the processes of intergenerational learning? Is it knowledge, skill, values, or tradition? Is such learning social, cognitive, sensomotoric, or affective? What role does intention in learning, relationships, and recipient acceptance have?*

Benefits and risks of intergenerational learning: *For whom is intergenerational learning beneficial and for whom is it risky? Is it accompanied by the risks or concerns of its participants?*

Theoretical framework: *Which theoretical concepts enable thinking about intergenerational learning? Are there various theories of learning and education of adults? For example, is it possible to use Jack Mezirow's transformative learning theory, Peter Jarvis's understanding of learning as an existential process based on specific experiences, or the three-dimensional model of learning developed by Knud Illeris? Alternatively, can any other theory be used for this purpose?*

While the staff of *Studia paedagogica* perceives the above areas in the light of pedagogical and andragogical perspectives, we realise that they are open to interdisciplinary inquiry and approaches. Consequently, we would like these areas to be understood as an inspiration for authors who would shape them with their own authorial interests and with lesser or higher degree of specificity. *Studia paedagogica* welcomes both theoretical and empirical papers.

This monothematic issue of *Studia paedagogica* will be published in English. Abstracts between 200 and 400 words should be sent to studiapaedagogica@phil.muni.cz by 15 October 2015. The deadline for full texts is 15 December 2015. Papers will be submitted to a peer-review process which will enable the staff to select papers for publication. This monothematic issue will be published in July 2016, edited by Milada Rabušicová and Petr Novotný. Further information can be found at the *Studia paedagogica* web page:

www.studiapaedagogica.cz

Výzva pro autory k zasílání příspěvků do monotematického čísla PedOr 4/2016

Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání

Redakce PedOr vypisuje monotematické číslo 4/2016 s názvem *Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání* se záměrem nastartovat metodologické a epistemologické debaty v pedagogice, které jsou pro každý obor velmi cenné a jsou známkou jeho vyspělosti a zdravého vývoje.

Monočíslem bychom rádi volně navázali na PedOr 4/2013, v níž si redakce kladla za cíl přispět k rozpracování metodologických standardů v pedagogice. Ambicí redakce je prostřednictvím monočísla představit nové výzkumné metody, resp. výzkumné metody v pedagogice u nás nepříliš často používané, a zároveň kriticky poukázat na některá úskalí tradičně využívaných výzkumných metod, postupů a přístupů, vč. nastínění možných cest k jejich překonání. Avizované číslo reaguje na skutečnost, že ve výzkumu vzdělávání doposud nejsou v dostatečné míře etablovány metodologické přístupy a metody, které na výzkumném poli ostatních sociálních a humanitních věd přinesly originální a užitečné poznatky, které se zároveň staly prostředkem k legitimizaci a obnovení zájmu o poznání produkované sociálněvědními a humanitně orientovanými obory.

Pozice pedagogiky na pomezí sociálněvědních a humanitních oborů vytváří jedinečnou příležitost pro filozofické, metodologické i ryze praktické zhodnocení široké palety výzkumných přístupů a metod. Redakce uvítá rukopisy studií i diskusních příspěvků, které budou mimo jiné tematizovat (1) kritické i analytické přehledy výzkumných metod aktuálně užívaných ve výzkumu vzdělávání; (2) příklady a zásady úspěšné aplikace tradičních nebo inovativních výzkumných metod/metodik; (3) hodnocení a kritéria kvality výzkumu vzdělávání; (4) paradigmatické směry, teoretické koncepty a přístupy relevantní pro metodologii výzkumu vzdělávání.

Časový plán přípravy monotematického čísla je následující:

- Abstrakty příspěvků v rozsahu 1–2 stran zasílejte do 30. 11. 2015 na knecht@ped.muni.cz
- V abstraktu uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ: studie (rozsah cca 20 normovaných stran); diskusní příspěvek nebo esej (rozsah cca 10 normovaných stran), cíl a obsah příspěvku.
- Abstrakty budou posouzeny garanty čísla a do 15. 12. 2015 obdrží jejich autoři vyrozumění o dalším postupu.
- Termín pro odevzdání studií je stanoven na 15. 2. 2016.
- Následně studie projdou standardním recenzním řízením – recenzní posudky budou autorům průběžně zasílány spolu s žádostí o provedení úprav do 30. 4. 2016.
- Následně bude číslo redakčně zpracováno a předáno do tisku.

Garanty a editory čísla jsou:

Mgr. Petr KNECHT, Ph.D., Mgr. Kateřina LOJDOVÁ, Ph.D., doc. PaedDr. Jana MAJERČÍKOVÁ, Ph.D.